

СССР ЎЗБЕКИСТОН

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ГАЗЕТА
1918 йил
21 июндан
чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 193 (20. 760) 1990 йил 25 август, шанба Баҳоси 3 тийин.

Жумхуриятимиз ҳаёти: янгиликлар, воқеалар, шарҳлар

БУГУНГИ СОНДА:

1-САҲИФА

Ўзбекистон ССР Президентининг жумхурият аҳолиси шахсий хўжалигидаги моллар ва паррандаларни ем-хашак билан таъминлаш ҳамда уларда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни жадаллаштириш тўғрисидаги Фармони қандай бажаришмоқда?

(Жумхурият қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети ҳайъати мажлисида шу ҳақда сўз болади).

2-САҲИФА

Орол денгизи таъйини бутун жаҳон олимларини биргаликда ҳаракат қилишга ундамоқда.

(Совет-Америка илмий анжумани қатнашчиси билан мулоқотнинг асосий мазмунини шу ғоя эгаллайди).

4-САҲИФА

Бинокорлик материаллари савдосидаги иллатларга қачон барҳам берилди?

(Матлубот жамиятларидаги айрим нопок қимсаларнинг қилмишлари ҳақида).

УЮШМАЛАРАРО КОНФЕРЕНЦИЯ

Тошкент вилояти қасаба уюшмаларининг Тошкентда уюшмалараро конференцияси ўз иштини тугатди.

Қасаба уюшмалари Тошкент вилояти кенгаши раиси Д. М. Ғуломов маърузасида ва нутқларида қасаба уюшмалари ҳаракати муаммолари кўриб чиқилди, қасаба уюшмалари бошланғич таъкилотлари ва юқори органларининг жумхурият қороналари ва таъкилотлари ҳужалик юртишининг янги шароитида ўтиши чоғида меҳнатқашларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга доир вазифалари белгиланган.

Конференция делегатлари Ўзбекистон қасаба уюшмалари федерациясини тўзиш тўғрисидаги декларация лойиҳасини, мамлакат қасаба уюшмалари федерацияси таркибига қўшилиш тўғрисидаги масалани муҳокама қилдилар. Конференцияда Ўзбекистон ва мамлакат қасаба уюшмалари сўзлашди.

Конференцияда қасаба уюшмалари Бутуниттифок марказий кенгашининг котиби В. М. Мишин нутқ сўзлади.

Конференция ишида Ўзбекистон қасаба уюшмалари жумхурият кенгашининг раиси Б. А. Аламурадов қатнашди.

(ЎзТАГ).

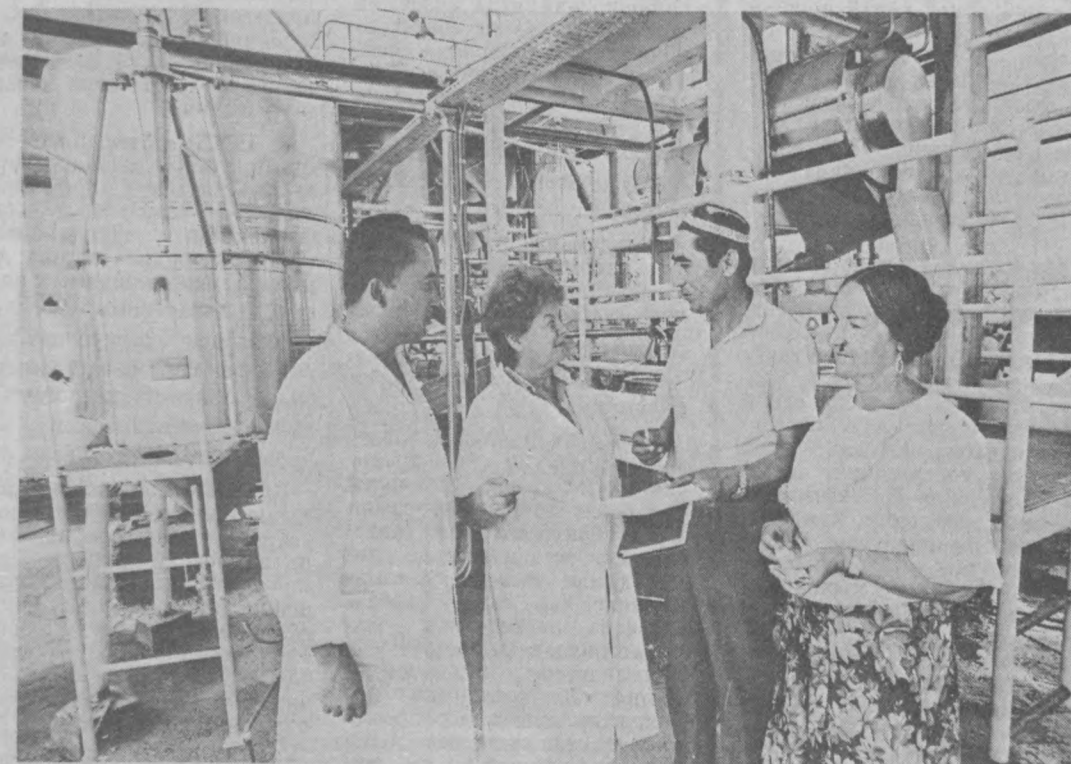
ЎРМОНЧИЛАР ҚУРУЛТОЙИ

25 август кун Тошкентда Ўзбекистон ўрмон хўжалиги ходимларининг биринчи қурултойи бўлиб ўтди.

«Ўзбек ўрмони» Иттифок-республика ўрмон хўжалиги ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори А. Хонзаровнинг маърузасида қурултой Ўзбекистон ўрмон хўжалигини янада ривожлантиришга оид ишларнинг янги концепциясини ишлаб чиқиш кераклиги таъкидланди. Тармоқнинг ривожлантириши сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш, давлат ўрмон хизмати системасида ўрмончилар мақомини белгилаш, уларнинг маънави ва масъулиятини ошириш зарур.

Қурултой қатнашчиларининг нутқларида ўрмон ёнгинларига қарши курашда ахтиёркорлик сўст йўлга қўйилганлиги, қўриқхоналар ва қўчатзорларда тартибни бузиш ҳоллари кўп учраётганлиги, ўрмонлар қониқарсиз қўриқлаштирилганлиги таъкидланди. Шундай шароитда тармоқ ходимлари ва халқ депутатлари Советлари биргаликда иш олиб боришлари лозим.

Қурултой ўрмон хўжалиги ходимларининг шу йил кўзда ўтказиладиган биринчи Бутуниттифок қурултойига делегатлар сайланди.

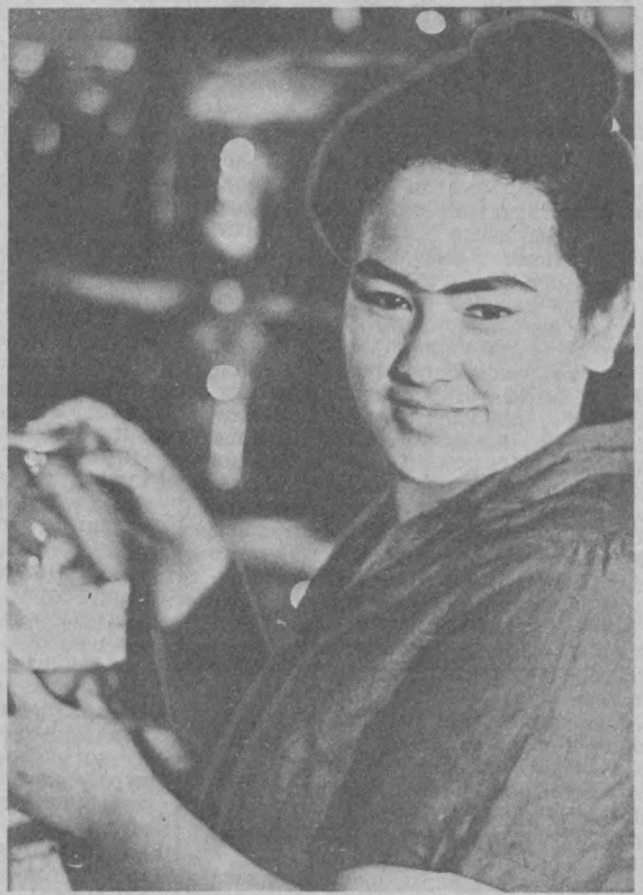
КОРХОНА ИЖАРАГА ОЛИНДИ

Фаргона консерва заводи вилоятдаги турдош қороналар орасида биринчи бўлиб ижарага олинди. Ижарачилар ишлаб чиқариш маълумотларини тўплашди, ишни олға сийлетишни ҳар томонлама пухта ўйлашди. Ҳисоб-китоб режалари тузилди. Тегишли таъкилотлар билан шартнома ҳам имзоланди. Айниқса, «Ферганаплодовшчиром» савдо-давлат бирлашмаси билан ҳамкорликдаги шартнома ижарачиларга қўл келаетир.

Ижара яхши наф келтирляпти. Меҳнатчиларда тайёрланаётган маҳсулот учун ички

нархларни қўйиш, пиландан ташқари маҳсулотларни эса шартнома бўйича сотиш имкони юзага келди. Натижада илчи-хизматчиларнинг ойлик ҳақи салмоқли бўлиб, қороналарнинг молиявий аҳоли яхшиланди. Консерва заводида бу йил 25 хилдаги маҳсулот тайёрланди, савдо шохобчаларига жўнатиш мўлжалланган. Иш ҳажмининг ошиши соф фойданинг кўпайишига олиб келаетир. Жорий йилнинг иккинчи ярмида 600 минг сўм соф фойда олиш кўзда тутилган.

ЎзТАГ сураткаш мухбири Ш. Олимов

корхонада бўлди: 1. Ижарадаги қорхона раиси Валдирон Охунов (чапдан ўнгга), бош технолог Галина Пухова, «Ўзгострой»нинг 485-районлараро қўйма механизациялашган колоннаси инжениери Ғофуржон Ҳожиқов ва капитал қурилиш ишлари бўйича раис ўринбосари Серафима Бентова янги автомат линия маҳсулотни сифатини муҳокама қилмоқдалар. 2. Илгор илчи Нигора Қоробоева жонқуярлиги ва таъаббускорлиги билан меҳнатчилар ҳурматини қозонмоқда.

НОН-БОЙЛИГИМИЗ

Нукус шаҳар маданият бўлими ходимлари шаҳар аҳолисига маданий хизмат кўрсатишнинг барча усулларида самарали фойдаланмоқдалар.

Маданият ва истироҳат боғида Халқлар дўстлиги ва бошқа қатор хўбонларда, катта кўчаларда шанба, якшанба кунларида халқ сайиллари ўтказилиб, концертлар кўрсатилади. Баҳслар, савол-жавоб кечалари ўтказилади. Ёзувчилар, дра-

матурлар, шоирларнинг чиқишлари ташкил этилмоқда. «Нон байрами» мусобақаси ҳам қизиқарли бўлди. Нон — тирикчилигимизнинг асосий мезони. Бу байрамда ҳурматли оқсоқолларимиз ноннинг улуглиги ҳақидаги ҳикматларни айтиб беришди, шоирлар шеърларини ўқиди, Ҳаваскорларнинг чиқишларида ҳам нон улугланди. Кейин уст новвойлик бўйича ўзаро баҳс бўлди.

МАВСУМ АРАФАСИДА

Кейинги йилларда Хўжайли районида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш тармоқлари анча кенгайди.

Пигим-терим мавсуми арафасида йилга 3500 тонна пахта ишлаб чиқариладиган, лойиҳа сметаси 1 миллион 940 минг сўм турадиган

пахта цехи қурилиб, ишга туширилди. Бу цехни «Ўз-мехремстрой» трестига қарашли Қорақалпоқ қўйма механизациялашган колонна қурувчилари, инженер-техниклари битказиб бердилар. Цех дастлабки маҳсулотларини бера бошлад.

Е. РАЙМБОВЕВ.

ЖАМОА ФАХРИ

Тошкент шаҳридаги 3-автобус парки коллектив таърибли ҳайдовчи Мирқодир Мирболатовни жамоаси фахри даражаси билан таъкидлади.

Шарҳнинг Октябрь мавзесида ҳам Мирқодирнинг кўпчилиги таъкидлади. У мана 7 ойдики, «Олой бозори» Октябрь мавзеси бўйлаб маршрут автобусини бошқарляпти.

М. ҚОДИРОВА.

Президент Фармони қандай адо этиляпти?

ЖУМХУРИЯТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ДАВЛАТ-КООПЕРАТИВ КОМИТЕТИ ҲАЙЪАТИ МАЖЛИСИДАН РЕПОРТАЖ

— Жун қирқиш мавсумини ўтказиб олайлик...

Қорақалпоғистоннинг Тахтақўпри районида Фармоннинг амалга ошириш юзасидан белгиланган режанинг шу кунгача бирон моддаси ҳам бажарилмаган. Ноҳия деҳқончилик-саноат уюшмасининг раиси Ж. Бойжонов сентябрь ойи мобайнида «бажарамиз» деди.

— Агар бажармасангиз...

— Ишдан бўшаш тўғрисида арзоза ёзаман.

Минбарда Форш ноҳияси деҳқончилик-саноат уюшмасининг раиси А. Қўзибоқаров:

— Тўғри, аҳолига ем-хашак, чорва моллари, паррандаси учун озуқа сотиш айрим сабабларга кўра кенаяпти. Лекин бир ой ичда ҳаммасини амалга ошириш...

— Бажарамиз! Удалаймиз!

Бу ваъдалар кеча бўлиб ўтган жумхурият қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитетининг ҳайъати мажлисида кўп бон янгради.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Президентининг жумхурият аҳолиси шахсий хўжалигидаги моллар ва паррандаларни ем-хашак билан таъминлаш ҳамда уларда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни жадаллаштириш тўғрисидаги Фармони Қорақалпоғистон мухтор жумхурияси, вилоятлар ва ноҳияларда қандай бажарилаётгани муҳокама қилинди. Фармон эълон қилингандан бери ўтган уч ойдан ортиқроқ вақт мобайнида жумхурият жамоа ва давлат хўжаликлари аҳолига 27 минг бош қорамол, 153 минг қўй-эчки, 20,4 минг қўча бола, 6 ва миллиондан ортиқ парранда сотди. Шунингдек, аҳоли чорчасини ем-хашак билан таъминлаш мақсидида 442 минг тонна дағал хашак, 31 минг тонна ширали озуқа, 243 минг тонна кўк ўт ва 10 минг тоннага яқин ғалла сотилди.

Аммо ҚҚАССР, Жиззах, Қашқадарё, Сурхондарё вилоятларида аҳолига қорамол, қўй-эчки ва парранда сотиш бўйича олиб борилаётган ишлар мутлақо талабга жавоб бермайд.

Вилоят ва

ноҳия деҳқончилик-саноат уюшмаларининг жамоа ва давлат хўжаликлари раҳбарлари Президент Фармонини амалга оширишда етарли таъкилотчилик кўрсатмайлари. Қорақалпоғистон мухтор жумхурияси аҳолига қорамол, қўй ва эчки сотиш топиригини қисман бажарди, холос. Тўртқўл, Тахтақўпри, Эллик-

қоралди. Айниқса, Боёвут ноҳияси деҳқончилик-саноат уюшмасининг раиси Файзулла Му-

томонидан берилган қорамол, қўй-эчки, қўча, парранда, дағал хашак ва ширали озуқа сотишни таъкидлади.

Фурқатларнинг шахсий хўжаликларидаги чорвага зооветеринария хизмати кўрсатиш Фармонда алоҳида ўқурилган эди. Аммо, бу масалада ҳам фаоллик кўрсатилмапти. Жумхуриятдаги 1376 та қишлоқда мана шундай пункт ташкил этилиши лозим. Амада эса, шу кунгача 147 та пункт ишлатилди, холос. Бу вазифага эътиборсизлик билан қараш кўзда тутилмаган оғир оқибатларга олиб келиши мумкин. Чунки, бирон бир ўтқинчи касаллик пайдо бўлиши ҳам катта миқдордаги чорва молларининг қирилиб кетишига сабаб бўлиш мумкинлигини унутмайлик.

Мажлисда Фармонни бажаришда қўлақчилик йўл қўйган ноҳияларнинг тармоқ раҳбарлари Президент томонидан қўйилган вазифанинг бажарилишида изчиллигини нотўғри тушуналганлигини айтидилар. Хали ҳам кўпгина ноҳияларда аввало, жамоат чорчасини озуқа билан таъминлашга уруғ берилмоқда, Мажлис ҳайъати вазифаси бошқача — аввало аҳоли қўлидаги чорвани озуқа билан таъминлаш тарзида қўйди.

Фармоннинг тўлиқ бажарилиши учун ниятда оз вақт қолди. Ҳадамай пахта йиғим-терими авж олиб кетди. Шунинг учун Фармонда қўйилган вазифаларнинг бажарилиши, етти ой ичида бажарилиши, таъминлаш зарурлиги таъкидланди. Жумхурият қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети ҳайъати қарори билан Фармоннинг ўз вақтида бажарилишини таъминлаётган тегишли вилоят ва ноҳиялар деҳқончилик-саноат кооператив уюшмалари раҳбарлари тегишли равишда жазоландилар.

Президент Фармонини шў замида яшовчи барча қишлоқ феровонлигини, юрт маъмуричилигини кўлаб қабул қилишга, унда қўйилган вазифаларни бажариш шарт. Бу борада турғуллик йилларидаги каби ҳавойи ваъдаларга ўрин қолмаслиги керак. Халқ манфаатлари йўлидаги ҳар қандай юмушни бажо қилишда ақл-идрокимиз, қалб ҳароратимизни бағиш-

Сирдарё вилоятидаги аҳвол ҳам дуруст эмас. Вилоят ва ноҳиялар раҳбарлари ҳамда мутахассислари билан келишган ҳолда белгиланган топириқ барбод берилмоқда. Дағал хашак сотиш 39,1 фоиз, ширали озуқа 9,6 фоиз, кўк ўт сотиш эса 18 фоиз бажарилиб, Ҳайъат мажлиси иштирокчилари Баёвут, Меҳнатобод, Ховос, Ворошилов ва Гулистон ноҳиялари раҳбарларининг сусткашлигини

қалъа, Нукус, Чимбой, Қораўзақ ва Бўзатов ноҳиялари шу кунга қадар аҳолига бирон бош ҳам қорамол ёки қўй-эчки сотмадилар.

Жиззах вилояти деҳқончилик-саноат тармоғи раҳбарлари Фармоннинг иқтисод ва сийсий моҳиятига етарлича эътибор бермайлари. Қарорлар қозғода қолиб кетмоқда. Вилоятда аҳоли чорчаси учун ширали озуқа сотиш эндигона 3 фоиз(!)га бажарилиб, холос. Давлат ҳисоб-китоби идорасининг маълумотида кўра, Форш ноҳияси хўжаликлари аҳолига режадаги 170 бош ўрғина эндигона тўрт бош қорамол сотган. Биронга ҳам қўча боласи ёки қўча сотилгани йўқ.

Сирдарё вилоятидаги аҳвол ҳам дуруст эмас. Вилоят ва ноҳиялар раҳбарлари ҳамда мутахассислари билан келишган ҳолда белгиланган топириқ барбод берилмоқда. Дағал хашак сотиш 39,1 фоиз, ширали озуқа 9,6 фоиз, кўк ўт сотиш эса 18 фоиз бажарилиб, Ҳайъат мажлиси иштирокчилари Баёвут, Меҳнатобод, Ховос, Ворошилов ва Гулистон ноҳиялари раҳбарларининг сусткашлигини

Совет Социалистик Республикалари
Иттифоқи Президентининг Фармони

СССР Фанлар академиясининг мақоми тўғрисида

СССР Фанлар академиясининг мақоми тўғрисида. Унинг институтлари ва лабораторияларида энг яхши илмий қўшлар, жаҳонга машҳур олимлар, истеъодли ёшлар тўпланган. Улар ўз иши билан мамлакатдаги фунда-

ментал тадқиқотлар даражасини белгилаб бермоқдалар ва жаҳон фанини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Мамлакатда содир бўлаётган чуқур ўзгаришлар эркин ва самарали илмий

ишкорлик, техника ва технология, таълим ва маданият соҳасида, одамлар бунёдкорлик фаолиятининг ҳамма жаҳаларида илмий билимлардан кенг ва бемалол

[Давоми иккинчи бетда].

Янгиликлар шиддати

Д. С. ЕДГОРОВ.

КПСС Марказий Комитети аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Бухоро вилоят комитетининг биринчи котиби

Бухоролик делегатлар съездан қайтишган куннинг эртасигаёқ партия таъкилотлари фаоллари билан учрашувларини бошлаб юборишди. Шундай учрашувларнинг бирида менга шахсан сиз съезд йўналишини қандай баҳолаган бўлар эдингиз, деган савол беришди. Мен ҳеч иккиланмай КПСС XXVIII съездининг бир сўз билан мустақиллик съезди, деб атайди. Ва йилнинг кўпчилиги коммунистлар бундай жавобдан қониқиб ҳосил қилганларини ҳам сездим.

Съезд қабул қилган КПСС янги Уставининг 22-бандида партиянинг тарихида илк бор иттифоқдош жумхуриятлар Коммунистик партияларининг мустақиллиги эътироф этилди.

Иқтисодий мустақиллик — сиёсий мустақиллик асоси

Энди улар КПССнинг энг муҳим Дастурий ва Устав қондалари негизида ўз мустақил дастурий ва норматив ҳужжатларини ишлаб чиқиш, сиёсий, таъкилий, кадрлар, ношйрлик, молиявий-хўжалик ва бошқа масалаларни мустақил ҳал қилиш, жумхуриятнинг давлат қурилиши, иқтисодий-иқтисодий ҳамда маданий тараққиёти соҳасида партиянинг ўзига хос йўлини ўтказиш ҳуқуқларига эга бўлдилар. Бу эса ҳар бир жумхурият партия таъкилотига ўз иштини қайта қуришнинг амалий босқичига киришга энг яхши қасдларидир.

Делегатлар билан партия таъкилотлари, меҳнат жамоаларида бўлиб ўтаётган учрашувлардаги жонли мулоқотларда ҳам ички партиявий турмушимизнинг мана шу янги жиҳатидан қониқиб ҳисси яққол сезилмоқда. Биро, жумхурият Компартияси мустақил бўлиши натижада жойлардаги партия таъкилотлари

фаолиятида ҳам маълум даражада эркин иш олиб бориш имконияти юзага келади. Энди марказдан тўхтовсиз келаётган турли йўл-йўриқлар оқинини тўхтатиш, жонли иқидий иш билан шуғулланиш мумкин бўлади. Ваҳоланки, яқин вақтларда маҳаллий партия таъкилотлари бу ҳақда фақат орау қилиши мумкин эди, холос.

Бошланғич таъкилотлар эндиликда партияга қабул қилиш, КПССга аъзолиқни тўхтатиш, ўз тўзилиши, иш йўналиши ва усуллари, йилгилиш, сиёсий таъкилотлар тўла мустақиллиги белгиланган масалаларни тўла мустақил ҳал қилиш ҳуқуқини қўлга киритдилар. Бундай ҳуқуқларнинг меҳнат жамоаларида партия обрўини тиклаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлишини низоҳаб ўтиришнинг ҳожа-ти бўлмас керак.

(Давоми иккинчи бетда).

Ярим асрдан кейинги учрашув

Катта Фаргона канал ҳашар йўли билан қисқа муддатда қурилган бундан орадан 50 йил ўтди. Риштондаги М. Топполдиев номли санаторий-профилакторийда тўпланган уруш ва меҳнат ветеранлари, ана шу машҳур қурилиш қатнашчилари ўзларининг «Оталар жасорати эъзидан» деб номланган кечасини Ўзбеки-

тон тарихидаги шу шонли санага бағишладилар. Улар қурилиш ташаббускори ва раҳбари бўлган Усмон Юсупов ҳайкали пойига гуллар қўйдилар.

Ветеранлар канал қурилишидаги қарамонига воқеалар тўғрисидаги ўз хотираларини ўртоқлашдилар. Фаргона вилоятининг ёзувчи ва шоирлари

ўзларининг янги асарларини оталар жасорати бағишладилар. Улар тантанавда ўзига хос мушоира ўқитдилар.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумидан

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон ССР халқ депутати, Ўзбекистон ССР давлат таъминоти Фаргона территорияли баш бошқармасининг бошлиғи Акбарали Раҳмонлиевнинг 24 август кунини вафот этганлигини қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила ва қариндош-уруғларига қўқур таъзия изҳор этади.

(ЎзТАГ).

АМЕРИКАГА—ЎҚИШГА

олимлар у ерда Ўзбекистон шароитида бошқариладиган бозор иқтисодиётини ишга солишини андозаларини ишлаб чиқишлари керак.

Жумхурият бюджетни ҳисобидан ёш олимларининг ана

шу сафарига маблағ ажратилди, уларга таълим бериш учун кетадиган сарф-харажатларни эса Америка томонини ўз зиммасига олди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгашининг ил-

мий, инженер ва бошқарув ходимларини тайёрлашни мувофиқлаштириш комиссияси ҳозир яна уч мутахассисни хорижий мамлакатларга жўнатиш учун ҳозирлик қурипти. Бундан ташқари, шу йил Ўзбекистон ССР Фанлар академиясидан 11 нафар ёш олимни жаҳоннинг

етакчи илмий марказларига уч ой муддат билан иш ўрганишга юбориш режалаштирилган. Иттифок нормаларига асосан, шунингдек, жумхурият маблағлари ҳисобидан ўқитиш имкониятлари янада кенгайтирилади.

(ЎзТАГ).

◆ Америка Қўшма Штатларида таниқли бўлган иқтисодий олим В. Леонтьевнинг тақлифига биноан ўзбекистонлик уч нафар ёш олим океан ортига, Гарвард дорилфунунига жўнаб кетди.

Иқтисод фанлари номзодлари Бахтиёр Исмолов ва Соҳиб Сафоев, ҳуқуқшунос Улугбек Эшонхўжаев олти ой

мобайнида Леонтьев ва унинг мактаби усулида бозор иқтисодиётининг назорат жиҳатларини ўрганадилар. Ёш

Вилоят партия комитети биринчи котибларининг йўқламаси

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Бошлангич партия ташкилотлари ҳуқуқ доирасининг кескин кенгайтирилиши маҳаллий партия комитетлари фаолиятини ҳам тубдан такомиллаштириш, уларнинг вазифа мундарижасини оқилона белгилаш учун янги имкониятларни вуқудга келтирди. Шу билан ҳам вилоят партия комитети апаратдаги ходимлар миқдорини кескин қисқартириб, кадрлар билан ишлашдаги сифат кўрсаткичларини янада яхшилаш йўлини изчил давом эттирди. Съезддан илгари ҳисобот-саноатлар даврида вилоят партия комитетининг штат тузилиши қайта кўриб чиқилиб, маъсул ходимларнинг ярмига яқини қисқартирилган эди. Ҳозир эса шаҳар ва ноҳия партия комитетла-

- ★ Мустақиллик партия ташкилотлари ташаббускорлигини кучайтиради
- ★ Вилоят меҳнаткашлари манфаатларини кўзлаб
- ★ Коммунистларнинг янги авлоди шаклланипти
- ★ Хорижий давлатлар билан ҳамкорлик

Қишлоқ хўжалигимизда етиштирилаётган маҳсулотнинг ҳам роҳатини бошқа регионларнинг меҳнаткашлари кўришмоқда. Бу соҳада ўтказилган таҳлил етиштирилаётган ҳам ашёнинг 80—90 фоизи, айрим ҳолларда эса

си билан ҳамкорликда ундан тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш тўғрисида келишиб олинди. Бу ҳамкорлик корхонаси ишга туширилиши билан ҳар бир теридан 80—90 сўмдан фойда олиш имконияти тугалди. Бундан ташқари, Бельгия ва Ғарбий Германия фирмалари билан бу териларга ишлов бериш ва рангланнинг юқори даражада такомиллаштирилган технологиясини жорий этиш ҳақида музокара-лар олиб боришмоқда.

Бир гуруҳ Швейцария, Италия, Венгрия фирмалари билан ҳамкорликда Свердлов ноҳияси марказида юқори даражада автоматлаштирилган томат пастаси ишлаб чиқариш линиясини фойдаланишга топшириш арасида турибмиз. Бу линия бир соатда 10 тонна помидорни қайта ишлаш қувватига эга. Вилоятда биринчи бўлган бу ҳамкорлик корхонасида ишлаб чиқариладиган ҳар бир килограмм томат пастаси 1 доллар нарх билан чет эл бозорларида сотилади. Бундай корхоналар вилоятнинг бошқа ноҳияларида ҳам қуришмоқда. Яқин йиллар ичида биз шу асосда кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ҳажмини 174—177 миллион сўмга кўпайтиришни кўзда тутяпти.

Шунинг қувончили, бозор иқтисодиётига ўтish жараёнида ўзида ишбилармонлик, иқтисодий омилкорлик фазилатларини мужассамлаштирган кадрларнинг янги авлоди шаклланипти. Улар хўжалик юритишнинг ўн йилликлар мобайнида қотиб қолган шаклларидагидек диллик билан ҳалос бўлишга, ишни янги-чагина ташкил этишда ўзларида журғат ҳосил қилишмоқда.

Қадимий Бухорода валюта ишлаб топши-нинг йиллик мабаладидан бири чет эл туриз-мидир. Ҳар йили ўн минглаб хорижий меҳмон-лар шаҳримизга ташриф буюриб, миллий санъатимиз намуналаридан баҳраманд бўлиш-япти. Ўн йилликлар мобайнида давлат бу иш-дан катта манфаат қўришга қарамай, осори атиқаларни таъмирлаш бўйича вилоят ахтиё-рлари ланка орасидан қараб келинди.

«Советская культура» газетасининг жум-хуриятимиз бўйича ўз мухбири В. Ниематов-нинг ташаббуси билан бу масалага мамлакат жамоатчилигининг эътибори қаратилди, СССР халқ депутатларининг катта бир гуруҳи Итти-фоқ ҳукуматида амалий тадбирлар қўриш тў-ғрисида очиқ ҳат билан мурожаат қилди. Шу йил бошида СССР Министрлар Совети Итти-фоқ Маданият министрлиги ва жумхурият Вази-рлар Кенгашига бу соҳада тегишли қарор лойиҳаси тузишни топширганди. Ҳозир бу иш поёнига етказилган. Қарор лойиҳасига кўра, қадимий шаҳар меъморчилик ёдгор-ликларини таъмирлашнинг ўн беш йилга мўлжалланган кенг дастури ишлаб чиқилган. Шунга асосан бу ишларга давлатнинг 360 миллион сўм маблағини сафарбар этиш кў-зда тутилди. Жумхурият ҳукумати мазкур қарорнинг СССР Министрлар Совети томон-дан тезроқ қабул қилиниши учун барча та-дбирларни кўради, деган умиддамиз.

Биз эса мазкур қарор имросини таъминлаш юзасидан тайёргарлигини ҳозирдақ бoш-лаб юбордик. Бундан бир неча ой муқаддам жа-ҳондаги энг етук меъморларни Бухорога тў-лаб, уларнинг шаҳарсозлик муаммолари бў-йича тавсияларини эшитдик. Яқинда эса ша-ҳарда ёш ҳайкалсозларнинг умумжаҳон конкурсига ўтказдик. Бундай тадбирлардан мақсад ҳалқимиз миллий маданиятининг дур-доналарини асраб-авайлашдир.

Вилоят партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида ҳам партия комитети, комму-нистлар фаолиятини олдимида турган янги ва мураккаб вазифаларни бажаришга йўнал-тириш ҳақида гап-лашди. Чунки янги партиявий вазифалар янгица ёндашувларни талаб қилади. КПСС XXVIII съезди қарорла-ри бизни жумхуриятларнинг янгилашган итти-фоқи сари қоралмоқда. Бу иттифоқ сис-те-ми, иқтисодий ва маданий мустақиллик нишона-сидир. Барча партия ташкилотлари ҳам ана шу янгилашнинг шиддатига яраша қадам таш-лаш шун кун талабидир.

СССР Фанлар академиясининг мақоми тўғрисида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

фойдаланиш учун шарт-шароит яратилиши тақозо этиди. Бу вазифалар бошқарув систе-масини изчил демократия-лаш ва маҳаллийлаштириш, мулкнинг давлат тасарруфи-дан чиқариш, СССР Фанлар Академиясининг институт-лари ва лабораторияларига ўз фаолиятларини ташкил этишда кенг ҳуқуқлар бериш асосида ҳал этилиши зарур. Айни пайтда жаҳон таж-рибаси шуну кўрсатади-ки, давлат томонидан мус-таҳкам ва табора кўп мо-дий ва молиявий мадад бе-риллиши, жаҳонда академия аъзолари ва барча олимлар-нинг обрў-эътиборини оши-ришга кўмаклашувчи тадбир-ларнинг рўбига қиқарилиши кўп жиҳатдан фундаментал тадқиқотлар кўлами ва са-марадорлигини белгилаб бермоқда.

Фундаментал фанни яна-да ривожлантириш, совет жаҳонининг маънавий-ақ-лий имкониятларини сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш учун қулай шарт-шароит яратиш мақсадида қарор қиланам:

1. СССР Фанлар Акаде-мияси ўз-ўзини бошқаради-ган умумиттифоқ ташкилоти деб белгилисани. Академия СССР қонунлари ва акаде-миянинг устави асосида дав-лат ҳамда бошқа тузилма-ларнинг ҳар қандай арала-шувини институтлар, ла-бораториялар ва бошқа бў-линмаларнинг фундаментал илмий тадқиқотлар ва ил-мий кадрларни тайёрлаш со-ҳасида самарали иш олиб бoри-лиши мустақил таъмин-лаб, иш кўради.

2. Ҳозирги вақтда СССР Фанлар Академиясининг инс-

титутлари, лабораториялари, корхоналари ва ташкилотла-ри фойдаланаётган асосий фондарлар ва бошқа давлат мулкни унинг мутлақ мулк-ка тошпирилиб, «СССРда мулк тўғрисида»ги СССР Қонунининг 10-ва 17-модла-рига мувофиқ унинг мақо-ми белгилансин.

3. СССР Фанлар Акаде-миясининг фундаментал ил-мий тадқиқотлари бундан бу-ён ҳам аниқ мақсадни кў-лаб умумиттифоқ давлат бю-джетидан олинладиган давлат маблағи билан таъминла-ниши сақланиб қолсин ва бун-да ана шу тадқиқотларнинг натижаларини СССР Фанлар Академияси давлатга бепул топшириши, муаллифлик ва ихтирочилик ҳуқуқи норма-ларига риоя этилиши назар-да тутилсин.

4. СССР Фанлар Акаде-мияси, унинг ташкилотлари ва муассасалари биргалик-даги куч-гайратлар билан мамлакатда фундаментал тадқиқотларнинг умумий да-ражаси оширилишига эри-шиб, шартнома асосида иттифоқдош республикалар-нинг фанлар академиялари билан биргаликда мустаҳ-кам ҳамжиҳатликда иш кў-риши белгилаб қўйилсин.

Қўша илмий ташкилотлар ва марказлар ташкил этиш, ўзаро олимлар юбориш ҳам-да замонавий халқаро ил-мий ҳамкорлигининг бошқа шакллари билан фойдаланиш йўли билан кенг халқаро алоқаларни ташкил этиш СССР Фанлар Академияси-нинг асосий вазифаларидан бири деб ҳисоблансин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

Москва, Кремль. 1990 йил, 23 август.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг Фармони

РСФСР олий совети президиумининг 1990 йил 9 августдаги қарори тўғрисида

РСФСР Олий Совети Президиуми «РСФСР суверени-тетининг иқтисодий негиз-ларини ҳимоя қилиш тўғри-сида» қарор қабул қилди. Мазкур ҳужжатда бир қанча товарларни сотишга доир таққи иқтисодий ва итти-фоқ-жумхурият битимлари ҳақиқий эмас, деб эълон қи-линади, мамлакатнинг олтин валюта резервлари, бошқа стратегик ресурсларни жум-хурият Министрлар Совети-нинг назоратига олишга уринилади.

Юқорида тилга олинган қарорда РСФСРнинг давлат суверенитети тўғрисидаги Декларация сингари муҳим сисий ҳужжатга асосла-нади. Бироқ, Иттифоқ ва жумхуриятларнинг ваколат-лари ҳамда мулкнинг фақат янги Иттифоқ шартномаси асосидагина белгилаб олиш мумкин. Ҳозирги вақтда ян-ги Иттифоқ шартномаси тай-ёрланмоқда ва шартнома ту-зилгунга қадар СССРнинг амалдаги Конституцияси ва қонунларининг қондаларига сўзсиз риоя этилиши керак. Ҳозирги вақтда ташқи иқти-

содий фаолият ана шу ҳуж-жатларга мувофиқ амалга оширилимоқда.

РСФСР Олий Совети Президиумининг қарори товар-лар харид қилиш ва ҳозир-ги иқтисодий қийинчиликлар шартинда қолт зарур бўл-ган кредитлар олиш имкония-тини мушкуллаштириб, мам-лакатнинг манфаатларига жиддий зарар етказиши мум-кин. Мазкур қарор аслида бошқа иттифоқдош жумху-риятларнинг иқтисодий мус-тақиллигини қўришга қар-атилган, чунки бу СССР Иттифоқига қарашли маҳсу-лотни тасарруф этиш ҳуқу-қини ўзлаштиради.

Мазкур қарор савдо-сано-ат ташкилотларининг жорий ҳўжалик фаолиятига ҳўқу-қий жиҳатдан асосланмаган тарзда аралашувга уриниш бўлиб, ишлаб чиқариш ва бошқаруви демократиялаш жараёнини ривожланти-риш имкониятларини, кор-хоналарнинг акционерлик жамаиятлари, концернлар ва

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

Москва, Кремль.

уюшмалар тузиш ҳўқуқини чеклаб қўяди.

Қарор қиламак:
1. СССР Конституцияси-нинг 1273-моддасининг 1-бандига биноан РСФСР Олий Совети Президиуми-нинг 1990 йил 9 августда-ги қарори ҳўқуқий кучга эга бўлмаган қарор, деб эълон қилинсин.

2. СССР Министрлар Со-вети иттифоқдош жумхури-ятларнинг ҳўқуқматлари би-лан биргаликда бир ой му-дат ичида ташқи иқтисодий операциялардан тушадиган валюта, тушумларнинг тақ-сирлаш тартиби тўғрисида-ги тақлифни ишлаб чиқсин, бунда корхоналарнинг ман-фаатдорлигини таъминлаш-ни, маҳаллий, жумхурият ҳамда иттифоқ манфаатла-рига риоя этилишини назарда тутсин.

3. Совет Иттифоқи билан тузилган ташқи иқтисодий битимлар оғимши бажарила-ди, деб чет эллик шерикла-рга маълум қилинсин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

Москва, Кремль.

1990 йил, 23 август.

РЭЗНОМА МУҲАРРИРИЯТИГА

САВОБЛИ ИШ

Қайта қуриш туфайли хайрли ишларга қўл урилиб, йўқолиб бораётган қадриятларимиз би-рин-кетини тикланмоқда. Бу-нинг учун фақат биргина ми-сол келтирмайлик. У ҳам бўл-са «Совет Ўзбекистони» рэзномасининг 1989 йил 22 ав-густ сониде чиққан «Ёруғ дунё лэззати» сарлавҳали мақола-сини биз, кўз оғизлар жам-ияти аъзоларига келтирган нафидар.

Мақолада Андижон, Бухоро Наманган вилоятлари Совет-ларнинг кўзи оғизларга қи-лаётган гаҳмўрликларни айтилиб, бошқа вилоят раҳбарларининг бундай хайрли ишларни унут-иб бораётганликлари таъкид қилинганди. Мақола туртки бўлди-ю, кўз оғизларга меҳр-оқибат кўрсатадиган вилоят ва район Советлари саовбли ишларга кўпроқ қўл ура бош-ладилар. Ўзбекистон ССР Ми-нистрлар Советининг 1990 йил 28 июндаги 251-қарори ушбу мақолани қўллаб-қувват-лади.

Ҳўқуматимизнинг бу қарори кўзи оғизларнинг иқтисодий аҳолини яхшилашга қаратил-ган. 1990 йил 10 августда бў-либ ўтган Ўзбекистон кўзи оғизлар жамиятининг иқтисодий пленуми 1991—1995 йилларга мўлжалланган иқтисодий-иқти-содий ривожланиш программа-сини ҳам ишлаб чиқди ва маъ-қуллади.

Таъкидлаш керакки, рэз-нома мақоласида тилга олинган айрим вилоятларнинг ишларида баъзи ўзгаришлар сезила-бошладди. Тошкент вилоятида фаолият активлашди, 1800 оғизларга ўртағул ҳўдууд ва 48 каворини турар-жой, 180 ўринли бoча, 40000 шакри-да 48 каворини уй-жой би-нолари маҳаллий маблаг ҳи-сoбига қўриб бeриладиган бўл-ди.

Хива, Урганч, Шаҳрисабз, Шаҳрихон шаҳарлари ва Қо-рақалпоғистон мухтор жум-хурияти, Тошкент, Бухоро, Наманган, Қўқон, Андижон шаҳарларида яшab-ишайётган кўзи оғизларнинг турмуш шa-роитларини яхшилашга қарa-тилган чоралар ҳам қўрилиш-керек. Бунинг учун ушбу жой-лардаги микроқолаш ўз ишла-рида қайта назар солишлари керак. Токи, маҳаллий бюд-жетлар маблагидан кўзи оғиз-лар манфаатларини кўзлаб кўпроқ ҳисса қўшилган бўл-са,

Р. РЭЗМЕТОВ,

Ўзбекистон кўзи оғизлар жа-мийати бошқарувининг бў-лим бошлиғи.

● Сабҳот Нурмуродова, Рўзибува Хўшвақтова, Орзигул Шонизова ва Маҳкамтош Бердбева (чапдан ўнгга) Хатирчи районидagi Карл Маркс номи қолхозда меҳнат қилишди. Улар чорвачилик маҳсулотлари сифатини яхшилаш ва та-нархнини арзонлаштириш йўлида жонбозлик кўрсатишяпти.

10-12 сигирининг ҳар биридан 2800 килограммдан ошириб сўт соғиб олган меҳнатчилар ютуқларининг кўпайишига мўносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Ғ. АЛИЕВ олган сурат.

● Қайси томондан қараманг, Орол ден-гизининг қўриб бораётган бутун жаҳон манфаатларига дахлдордир. Айтишларча, ҳозирнинг ўздаёқ космосдан олган сур-атлар соёқ денгиз тубидан кўтарилган туз тўзон Помир ва Ҳимолай музликла-рига тушганини кайда эди. Ер сакёраси-деб аталувчи табиий объект туз эканлиги-нинг исботи эмаскиан бу. Шундай экан, денгизнинг йўқ бўлиб кетиши жаҳоншум-кул иқлим жараёнига қандай таъсир қилиши ҳали нoмаълум. Шунинг учун ҳам бу муаммо ҳозирги кунда кўпгина мамла-катлар олимларини қизиқтирмақда.

АҚШнинг Индиана штатида жойлашган Блумингтон шаҳридаги дорилфунунда

«Орол денгизини тавлиги — Урта Осиёнинг экология муаммоси» Совет—Америка ил-мий конференцияси бўлиб ўтди. Бу кон-ференциянинг Ер курагининг қарама-қар-ши томонидан ташкил қилинганлигининг ўзи америкалик олимлар ҳам вуқудга ке-лаётган экология вазиятидан тавишлан-наётганликларини кўрсатади.

Совет Иттифоқидан шу анжуман-га борган гуруҳ аъзоларидан бири Ўз-бекистон ССР мeлиорация ва сув хўжалиги министри Р. А. ГИНИЯ-ТУЛИН эди. Узоқ вақт муҳбири ундан бир қанча саволларга жавоб бeришини илтимос қилди.

ОРОЛ ЧЕТДАН НАЗАР ТАҚДИРИ

Совет-Америка илмий конференцияси қатнашчиси билан суҳбат

— Рим Абдуловчи, ўхшаш муаммолар билан шуғуллана-ётган Совет ва Америка олимлари ва амалиётчилари-нинг учрашуви жуда қизи-қарандир...

— Олим ва амалиётчи-ларни шак-шубҳасиз қизиқ-тирадди. Афсуски, совет де-легациясининг аксарият аъ-золари ёзувчилар ва журнали-стлардан иборат бўлди. Ўзбекистон гуруҳининг тўқи-қиз аъзосидан фақат ўнги ки-ши — Урта Осиё иррига-ция илмий-тадқиқот инсти-тутининг директори В. А. Духовний ва мен — касби-миз юзасидан сув хўжалиги билан боғлиқмиз.

Лекни бу ҳам — ҳoлва. Бу одамларнинг самимийли-гига, Орол тақдири учун

жиддий ташвиш чекаётган-ликларига асло шубҳа қи-лмайман (зеро, турган гапки, эхтирослар профессионал-измининг урини бoса олма-йди). Шунинг ёмонки, улар-нинг айримлари илмий кон-ференция мидабрийи сис-те-ми минбарга айлантиришга уринишди.

«Қазақстанская правда» газетасининг ходими В. Дик, ёзувчилар П. Шермухамедов, Г. Н. Резниченколарнинг нутқидан меъдага тежас-ҳамма нарсаси учун «мажбу-р сийиш тузуми», «Оролни қуритган пахта» ва бошқа нарсаларни айблагча ури-нишлар бўлди... Денгизни қутқариш хусусидаги бутун умидларни эса улар АҚШ ҳўқумати ва Бирлашган

Миллатлар Ташкилоти билан боғладилар.

Дарвоқе, ранслик қилувчи профессор Д. Бейкер совет вакилларига илмий конфе-ренцияларга ҳўқуматларга — ва сийиш раҳбарларга бундай ҳўқуқ қилишга йўл қўйиб бўлмаслигини тўғрисида ту-шуларни тарзда шайма қил-ди. Ўйланмича, Америка вакиллариининг конферен-циядаги нутқлари ҳам бу одамларга устларидан соғуқ сув қўйгандек таъсир қи-лди. Улар хўсусий компания-лар фақат салмоқли молия-вий фойда олиш мумкин бўлган тақдирдагина Орол программасида иштирок этишлари мумкинлигини бил-дирдилар.

— Нима, Қўшма Штат-

ларда ҳақиқатан ҳам шун-дай ўхшаш экология муам-молари бoринг?

— Бўлмасачи. Масалан, суғориш ва Лос-Анжелесни сув билан таъминлаш учун Моно кўлидан сув олиниши оқибатида сув сатхи фожиа-ли даражада пасайиб, қўл табиати ўзгариб кетди. Ҳо-зирги пайтда кўлдаги сув сатхи 12,3 метр пасайган. Сакраменто ва Сан-Хоакин дарёлари манбаига оқиб ке-тадиган сув сифатининг ёмонлашуви ҳамда сув қуйи-

— Йўқ. Орол муаммосига

бағишлаб профессор Ф. Ми-лин қилган ағона техника маъруза концепциясининг умумий бандларини тасдиқ-лайди. У, хўсусан, денгизни ҳатто ҳозирги ҳажмда ҳам сақлаб қoлиб бўлмаслигини тўғрисидаги фикрини билдир-ди. Мақсадга эришишнинг у тавсия этган йўли ҳам ўша-ўша: акватория ҳажми-ни чеклаш, сувни тежас-ҳам ягона системасини ташкил қилиш, шунингдек, Сибирь дарёларининг бир қисмини Орол Осиёга олиб келиш қай даражада мақсадга муво-фиқлигини кўриб, чиқиб.

— Рим Абдуловчи, сиз америкаликлар Ингирма йил-дан кўпроқ вақтдан бўён Колорадо дарёси ҳавзаси муаммолари билан шуғул-ланаётганликлари тўғрисида гапирингиз. Демак, улар муайян тажриба тўплаган. Биз шерикларимиз йўл қўй-ган хатоларни такоррoлмас-лик учун шу тажрибадан фойдаланмас бўлмасмикин?

— Нима учун бўлмас экан? Маана, масалан, улар-нинг шўр сувни катта ми-қдорда чуқуқлаштириш бoра-сидидаги тажрибалари иқтисо-дий жиҳатдан нoмақбул эканлигини кўрсатади. Бу жу-да қимматга тушади. Ваҳо-лонки, бир қанча вакила-риним ўз нутқидарда йили-га 20 кубокилометрга сувни чуқуқлаштириш ва шу тариқа Орол муаммосини қисман ҳал этишни тақлиф қилишган эди. Ҳозир энг ях-ши технологиялар бир қу-бометр сувга ишлов бeриш нархини бир долларгача ту-ширди. Лекин 20 миллиард кубометр — сувни чуқуқ-лаштириш 20 миллиард доллар деган гап-ку. Шун-

дай харажатлар тўғрисида жиддий гапириб бўладими?

Бу — салбий тажриба. Лекин америкаликлар Ико-бий тажриба ҳам тўплаган-лар. Масалан, шўрланган манбалардан жониворлар ва ўсимликлар қирилиб ке-тишига қарши кураш учун мўлжалланган солерослар етиштириш ёни шу мақсад-лар учун бошқа сунъий усул-лардан фойдаланиш — ҳа-ракатланувчи кумларни плёнка, полимерлар билан мустаҳкамлаб қўйиш ва бош-қалар шулар жумласидан-дир. Булардан, шўбҳасиз, бизнинг шароитларимизда ҳам фойдаланиш тўғрисида ўйлаб қўриш керак. Хул-лас, биз конференциядан ун-ча-мунча фойдали нарсалар-ни ҳам ўрганиб қайтидик.

— Кўп эмас...

Тўшунинг, умид уйғо-тувчи асосий нарсаси шунки, Совет Иттифоқидан борган барча иштирокчилар ушбу бир-бирга ағча яқинлашган нуктадан назар билан қайти-дилар. Америкаликларнинг уш-бу жўда келган вазиятни ҳис-сийларга бeриладй баҳо-лашлари бизни бир қанча принципал фикрларда бир-лаштирди. Биз ҳаммаимиз бу қадар мураккаб муаммолар-ни дарҳол ҳал эти оладиган оддий ечимлар йўқлигини англадик. Пухта ўйланган ижтимоий-иқтисодий, техник ва мелиоратив тадбирлар комплекси зарур. Буларнинг ҳаммаси оптимумга асосла-ниши — табиат ва жаҳият учун мумкин қадар кам за-рар етказиши лoзим.

— Лекин, ҳар қалай, Аме-риканинг ёрдам бeришидан умид қилас бўладими?

— Биринчидан, Орол му-

аммоси шу қадар мураккаб-ки, биз ҳам, америкаликлар ҳам ҳозирча унинг аниқ бир ечимини билмаймиз.

Иккинчидан, бу учрашув-даги асосий ҳўлоса: Урта Осиёдаги беш жумхурият бутун мамлакат илмий ва техникавий имкониятлар-ни иштирокчи яқин ҳамжиҳат-лик билан иш олиб бoриш-тига Урта Осиёга, унинг табиати ва иқтисодийётига ёрдам бeриши мумкин. Бу ишда қoсқак ривожланиш мамлакатлар, шў жумладан, АҚШнинг ёрдами ортқича бўлмайди.

Амалий жиҳатдан эса америкалик экспертлар биз-га қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришимиз структураси-ни такомиллаштиришда, пахта, сабзавот, меваларни чу-қур қайта ишлаш негизига таъйр маҳсулот ишлаб чи-қаришни кўпайтиришда ёр-дам бeра оламиз, деб ҳисoб-ламоқдалар. Улар сувни те-жас, тозалаш ва ундан кўп мартагалаб фойдаланиш бо-расидаги замонавий техноло-гияларни бизга бeришга (бе-пул эмас, албатта) қарши эмаслар. Ниҳоят, улар ёр-дамда чет эл капиталини сeрхoсoл дeҳқoнчилик те-хнологияларини жорий этиш, шунингдек, бизда маҳаллий нефть ва газ негизда поли-мерлар ишлаб чиқариш са-ноатини барпо этиш учун жалб қилиш мумкин. Бу эса бизга полъятйлен плён-ка ҳамда пластмасса қувур-лар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш имконини бeради.

Суҳбатни ЎзТАГ муҳби-ри Ю. БОНДАРЕНКО ёзиб олди.

СОЮЗ-РАМИЗ НАФАСИ

- Ҳамкорлик ривож топмоқда.
- Анъанага эҳтиром
- Нефть нархи ошди

«Совет Ўзбекистони» рўзномаси муҳбири Олим Назаров Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси йўлланмаси билан хизмат юзасидан Афғонистонда икки ҳафталик сафарда бўлди. Сафар чоғида Афғонистон жумҳурияти вице-президенти Абдулҳамид Мухот, «Ватан» партияси котиби Фарид Маздак, Афғонистон Вазирлар Кенгаши масъул котиби Саид Икром Пангир, жумҳурият маданият ва ахборот вазири Аҳмад Башир Рўйгар, маориф вазири Маъсуда Исмаилов, «Ватан» партияси Марказий Кенгаши органи — «Паёми» рўзномаси бош муҳаррири, доктор Саид Ҳамидулла Рўйгар, Афғонистон ислом дини таъқидот маркази бошлиғи, Қобул ислом дорилфуни ректори Муҳаммад Сиддиқ Сайлоий ва бошқа кўплаб расмий шахслар билан учрашиб, суҳбатлашди, турли меҳнат жамоаларида, таъкилот ва муассасаларда бўлди. Рўзномамиз муҳбири сафар пайтида Афғонистон вице-президенти, «Ватан» партияси Марказий Кенгаши аъзо си Абдулҳамид МУХОТга бир неча саволлар билан мурожаат қилди. Қуйида шу суҳбат эътиборингизга ҳавола қилинади.

ИНСОНПАРВАРЛИК

СИЁСАТИ ЮТУҚЛАРИ

Савол: Мухтарам вице-президент, марҳамат қилиб, партиянгиз ташаббуси билан амалга оширилган миллий яраш сиёсатининг ютуқлари тўғрисида сўзлаб берсангиз.

Жавоб: 1965 (1986) йил январь ойидан шу кунга қадар, яъни миллий яраш сиёсати эълон қилинганидан буён ўтган вақт ичида бизнинг халқимиз ва мамлакатимиз турли соҳаларда мақтовга аригулик натижаларини қўлга киритди. Бу инсонпарварлик сиёсатининг буюк муваффақиятларини қуйидагича изоҳлаш мумкин:

1966 (1987) йили Йўлға (Олий) Кенгашида мамлакатнинг Асосий қонуни қабул қилинди ва бунинг натижасида сиёсий фикрлар хилма-хиллиги юзасига келди, кўпгина янги партия ва жамоат ташкилотлари таркиб топиб, ўз фаолиятларини бошлади. 15 йиллик турғунликдан сўнг яна парламент юзасига келди. Матбуот ортиб иш қўра бошлади. Кўп укладли иқтисодиёт эркин бозор йўлига ўтди ҳамда ўз ички ва ташқи капитал маблағларини ривожлантира бошлади, сиёсий маҳбустлар озод қилинди. Шу муқддат ичида, яъни миллий яраш сиёсати эълон қилинганидан сўнг 250 мингдан кўпроқ ўз ватанини тарқ этган ватандошларимиз она юртимизга қайтишди. Женева Шартномасига имзо чекиди. Совет Иттифоқи қўшнлари Афғонистондан олиб чиқилди. Афғонистон жумҳурияти тинчликни қарор топтириш ва урушга хотима бериш мақсадида 15 мартаба ўз аниқ тақдирлари ва дастурларини эълон қилди.

Савол: Афғонистон Халқ Демократик партиясининг иккинчи съезди тўғрисида ҳамда партиянинг номи «Ватан» қилиб ўзгаририлгани ҳақида қисқача маълумот берсангиз.

Жавоб: Съезд партияда жиддий ўзгаришлар қилди. АХДПнинг номини «Ватан» деб ўзгартирди. Унинг Устави ва Ҳаракат дастури ҳам тубдан ўзгаришларга учирди. Партиянинг Устави ва Ҳаракат дастури Афғонистон халқининг диний, миллий анъаналари ва урф-одатларига ҳилоф бўлган ҳато фикрлардан мутлақо халос этилди. Партия ўзининг бу анъанада партия ички ҳаётини қайта қуришга киришиб, унга тўла афғонча хусусиятларни сингирди ва бу қайта қуришга, жамиятнинг шу бутунги шарафларига мис тўшади.

Савол: Кейинги вақтларда Совет Иттифоқида Афғонистонга совет қўшнларининг кир-

тилишини турлича баҳолашмоқда. Бу ҳақда Сизнинг фикрингиз қандай?

Жавоб: Тўғри, Совет Иттифоқи қўшнлари бизнинг мамлакатимизга киритилган. Аммо Женева Шартномаси бандлигига биноан совет қўшнларини Афғонистондан олиб чиқиш кетиш 1989 йил февраль ойида тўла таъминланди. Биз Совет қўшнларининг Афғонистонда бир неча йил бўлганини тўғрисида Совет Иттифоқи раҳбариятининг охириги фикрларини маълумлаймиз.

Савол: Маълумки, регионда мафкуравий кураш давом этмоқда. Ғарбда ва бошқа бир қатор мамлакатлардаги оммавий ахборот воситалари Афғонистонга ўғки Совет Иттифоқи сиёсатига кўр-кўрона тақдир қилипти, деб таъкидламоқдалар. Ушбу, энди бир лаҳза тасаввур этсангиз, Мабодро мамлакатимизда бошқа сиёсий кучлар, масалан, ҳозирги рақибларингиз ҳукумат тепасига келишса, Сизнингча, улар ўз шимолий қўшнлари (Совет Иттифоқи) билан ҳар томонлама алоқаларини, ўз билан ҳамкорликнинг Афғонистоннинг иқтисодий раванқини таъминлай олармидилар?

Жавоб: Бизнинг имоминиш комилки, Совет Иттифоқи Афғонистон халқининг дўсти эди ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолаверди. Афғонистон халқи ўтган йиллар мобайнида Совет Иттифоқининг иқтисодий, илмий маданий ҳамкорлигидан баҳраманд бўлиб келган. Афғонистон халқи бу дўстлик ва яхши қўшнчилик алоқаларини бундан кейин ҳам ривожлантириш тарафдоридир ва Афғонистоннинг келажак ҳукуматлари ҳам халқнинг бу орзу-истакларини қўллаб-қувватлашлари, унга пешвоз чиқишлари керак.

Савол: Мухтарам вице-президент, маълумки, яқиндаги КПСС XXVIII съезди ўз ишчи тугаллади. Унинг ақуларни ҳақида Сизнинг фикрингиз қандай?

Жавоб: Биз КПСС съезди ишчини мунтазам кузатиб бордик. Бизнингча, съездда бўлган ўткир баҳс-мунозаралар ва унда қабул қилинган қарорлар партия ва совет жамияти ҳаётида чуқур из қолдиради, унга катта наф келтиради.

Савол: Афғонистоннинг бешта шимолий вилояти билан Ўзбекистон вилоятлари ўртасида бевосита алоқалар ўрнатилган. Сиз бу алоқаларнинг мамлакатимиз ҳаётидаги аҳамиятини қандай баҳолайсиз?

Жавоб: Биз бу вилоятлар билан нафақат бевосита алоқалар ўрнатганимиз, балки маданиятларимиз ва тил бирлиги ҳам бизларни яқинлаштиради. Умид қиламизки, келажакда мазкур алоқаларни янада раванқ топтириб, бу вилоятлар таърибасидан мамлакатимиз иқтисодий ва ижтимоий тараққиёти йўлида фойдаланамиз.

Савол: Бу бевосита алоқалар ва ҳамкорлик натижасида айни вақтда бизнинг жумҳуриятимиз ташкилот ва муассасалари ҳамда Афғонистондаги маҳаллий ўзбек савдогарлари ўртасида ҳам бевосита ҳамкорлик бошланган. Сиз бу ҳамкорлик ҳақида қандай фикрдасиз?

Жавоб: Шунинг алоҳида таъкидламоқчиманки, Афғонистон ва Ўзбекистон жумҳуриятлари ўртасида маданият, тарих, маънавият ва ҳатто тил муштараклиги бор. Ҳар қандай муносабатлар ҳам афғон ва ўзбек халқлари мафлағларига хизмат қилиши мумкин. Кўп сабабларга кўра, бу иқтисодий ҳамкорлик бизнинг мамлакатимиз учун, албатта, катта аҳамиятга эга.

Савол: Афғонистондаги миллатлараро муносабатларнинг ҳозирги аҳволига қандай баҳо берасиз? Мамлакатимизда қандай миллатлар ва элатлар яшайди?

Жавоб: Бизнинг мамлакатимиз кўпмиллатли бўлиб, унда пуштулар, тожиклар, ўзбеклар, туркманлар, пашайилар, нуристонийлар ва бошқа миллат ҳамда элатлар яшайди. Бу миллат ва элатларнинг ҳақ-ҳуқуқ ва имтиёзлари тенг бўлиб, улар Афғонистон жумҳуриятининг Асосий қонуни ҳамда бошқа қонунийлик ҳужжатлари яратган ҳуқуқ ва имтиёзлардан барабар фойдаланадилар. Биз миллатларнинг тенг ҳуқуқлиги масалаларини ҳал қилиш йўлидаги иш ва курашнинг давом эттиравемиз, ҳеч қачон бир миллатнинг иккинчи бир миллатдан устун бўлишига йўл қўймаймиз.

Савол: Ўзбекистон халқларига, жумладан, «Совет Ўзбекистони» рўзномаси муштарийларига тилакларингиз?

Жавоб: Бизнинг бутун жаҳон оммавий ахборот воситаларидан, жумладан, бизга қўшни бўлган жумҳуриятлар рўзномаларидан истак ва илтимосимиз шундан иборатки, улар бизнинг жамиятимизда ва мамлакатимизда кўн сайин ривож топаётган миллий яраш сиёсати тўғрисида ҳаққоний ҳамда ҳаётий баҳар ва мақолалар чоп эттишса. Бу рўзномалар, яъни бизга қўшни бўлган жумҳуриятлар рўзномалари бизнинг жамиятимиз ички турмушини ҳамда бошқа мамлакатларнинг рўзномаларига қараганда кўпроқ маълумотларни қўлга киритиш имкониятларига эга. Зеро, биз қўшнимиз. Улар бор ҳақиқатни ёзишлари ва бу билан афғон халқининг душманларига зарба беришлари керак.

Мухтарам ўзбек биродарлар! Аввало Сизга афғон халқининг энг яхши тилаклари билдирман. Мамлакатимиз таърихидида бу масъулиятни бундан кўра кўра Сиз афғон халқи билан қардошлик ва дўстлик алоқаларини мустаҳкамлашга беқийс ҳисса қўишингизга тилак қиламан! Сизнинг биродарингиз Мухот.

Тошкент — Қобул — Тошкент.

ТУФОН КЕЛТИРГАН ЗАРАР

● ПЕКИН. Хитой матбуоти «Яньси» тўфонига «қотил» деб ном берди. Тўфон мамлакатнинг жануб-шарқий соҳилда келиб 105 кишининг ҳаётига зомин бўлди. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда, фалокат юз берган ерда 800 миллион юан миқдорда иқтисодий зарар кўрилган.

ПАРТИЯГА АЪЗО БУЛИШ ҲАР КИМНИНГ ШАХСИЙ ИШИ

Болгария Халқ Республикаси ички ишлар министри Софийа бошқармасининг ҳодимлари Болгария Социалистик партиясига аъзоликни тўхтатдилар. Уларнинг

фикрича, партияга аъзо бўлиш ҳар кимнинг шахсий ишидир. Ички ишлар министрига энди партиясиз ҳисобланган ҳодимларнинг БТА агентлиги тарқатган баёнотида министриликнинг партиядан ташқари тусда бўлиши

қўллаб-қувватланади. Унда сиёсий қарашларнинг чинакам хилма-хиллиги ва парламент демократияси шартларида ички ишлар министриликдаги иш бирор партия ёки сиёсий ташкилотга аъзоликка тўғри келмайдиганлиги, дейилади.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

● САНТЯГО. Чили миллий конгресси (парламент)нинг депутатлари палатаси жуда қатъий мунозаралардан сўнг 11 сентябрь байрам сифатида ишониларининг бекор этиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини қабул қилди. 1973 йилда давлат тўғрисидаги ҳокимият таъсис қилган Пиночет ҳарбий диктатураси бу кунги байрам кун деб эълон қилинган эди. Ута сўл партиялар ушбу қонун

фақат келаси йилдагина амал қила бошлашига муваффақ бўлишди. ● НЬЮ-ЙОРК. Қўшма Штатларда хом нефтининг нархи кейинги беш йил ичида энг юқори даражага кўтарилди. Бир баррел нефтининг нархи 31 долларга тенг. Мутахассисларнинг фикрига қараганда, Форс кўрфазидagi танглик бунга сабаб бўлган. (ТАСС).

Олам ажойиботларга тўла

МОНГОЛ ўтовлари, аратларнинг урф-одатлари, уларнинг кийим-кечаклари бир-бирига нечоғли ўхшаса, одамлар бир-бирларидан шунчалик фарқ қилдилар. Уларни яқиндан билганини сари, ўзинг учун «маърифатли дунё ўчоқлари»дан қанча узокда яшайдиган бу камтар чорвадорлар ўзларидан буюк донолик чашмаларини мунтазам этганликларини нафс қиласан.

Бу гаплар Тув аймоғига қарашли Бурэн сомонига яшовчи С. Дашдамбага тўла-тўқис тааллуқлидир. У олтимиш ёшга кирди. Сарғиқ қайиш билан боғланган анъанавий дўла юради. Утовин ҳам ҳаммаини қатори. Бирок атроф-теварақдагилар исми-шарифига ҳурмат юзасидан ҳақиқатга «гуай» деб қўшиб мурожаат қилишади. Гап шундаки, Дашдамба-гуай оддий аратинга эмас, айни пайтда мунажжим ҳамдир. Мунажжим бўлганида ҳам бутун мамлакатга танилган киши.

У яратган ой-кўш календар чорвадорларнинг, кишлоқ хўжалиги бошқа меҳнат аҳлининг доимий ҳамроҳи. С. Дашдамба календар, деб таъкидлайди таниқли астроном Д. Баасанжав, осмон жисмларини кузатиш натижаларига қараб, об-ҳаво қандай бўлишини олдиндан айтиб бериш, кишлоқ хўжалик ишларини муваффақият олиб бориш имконини беради.

Энг қизиғи шундаки, Дашдамба-гуай ҳеч қарерда ўқимаган. Илми нуҳумини мустақил ўрганган. Унинг санскритда ёзилган китобларини, хилма-хил чизмалар, нукта

ва белгилар билан тасвирланган бошқотирма мунажжимлик хариталарини мук тушиб ўрганаётганини кўрганганимизда, унинг ўқимаганлигига ҳеч ишонгинг келмайди.

Осмон тўла юлдузлар ва уларнинг турли ҳаракатларини кузатишга боғлиқимиздаёқ иштиёқманд эдим, — деб эслайди отахон. — Мен

гулланганим учун диний бидъатларни тарқатишда айбланганлар ҳам.

Шуни таъкидлаш керакки, 30-йилларда, Чойбалсан шахсига сиғиниш даврида феодализмнинг қолдиғи сиёсий дадига қарши курашиш баҳонасида жуда кўплаб мунажжимлар қатогонга ўчради. Уларнинг китоблари ва рисолалари йўқ қилинди.

зи уларни осмон жисмлари ҳаракатини мунтазам суратда кузатиб боришга мажбур қилган. Вақтин, кўш «омонларини, об-ҳавони ва бошқа кўплаб омилларни аниқлаш керак эди. Қўшманчилар осмонни «Осмон-ота», курашмиз эса «ер-она» деб беркордан-беркор атамаганлар. Монголдаги илми нуҳум халқ таъоти аманлиги билан эди.

Утган асрда яшаб ижод этган мунажжим Чойнамнинг «Муъжизақор бирикма хазинаси» деган китобида бир мисол бор. Муаллиф, жумладан, қадимий монгол табиблари касалликни даволашда олдин илми нуҳум ҳисоб-китоблари орқали уларнинг касал учун қанчалик тахликали ёки тахлимаслигини белгилаш-ганлигини хабар қилади.

«Монгэ голлох ес». Уни сўзма-сўз таржима қилсан, «Холларнинг бир-бирига мос тушуши» деган маънони билдиради. Гап кишини кетма-кет бахтсизлик (касалилик, яқин кишилардан ажраллиб қолиш, ишхонадаги кўнгилсизлик, шахсий ҳаётдаги ғам-андуҳлар ва ҳоказолар) қувий юриши даври ҳақида кетмоқда. Ҳозирги замон олимлари уни биоритмик туққиз йилликлар даври билан алоқадор деб ҳисоблашади. Бирок илми нуҳум жуда туққизгача бўлган барча рақамлар ўз рангига эга: 1-оқ, 2-қора, 3-кўк, 4-яшил, 5-сарғи, 6-оқ, 7-қизил,

8-оқ, 9-қизил. Ҳар бир ранг эса ўзига ҳок рамзий маънога эга. Ҳаммага таниш бир вазитини кузатишди. Ота-она фарзанд куттишмоқда. Ҳўш, у ўғил бўладими ёки қиз? Монгол мунажжимлари бу саволга мана бундай (табиийин, соддалаштириб) деб жавоб берадилар. Аявало, ота-онанинг ёшларини тўғрота қўлайтириш керак. Кейин уни учта бўлмок лозим. Ҳосил бўлган натижа «икки» қолдири билан «икки» қолдири бўлиб, ўғил туғилди. Атар қолдиқда «бир» қисса қиз кутавериш.

Кейинги вақтларда, деб таъкидлайди «Монголия я. тиликлари» рўзномаси, мамлакатда хилма-хил фол ушбулар ва гирокоскоплар борган сари қўшмалар. Уларни бироз шубҳа билан қарши олаша, бошқа одам тўла-тўқис ишонмоқда. Назаримизда, гап шундаки, бугунги кунда биз қарердан келаятганимизни, қайсига бораётганимизни ва бу йўлда нималарга эга бўлиб, нималардан маҳрум бўлганимизни яхшироқ аниқлаш учун орта назар ташламоқчимиз.

Яқинда Монголия мунажжимлари уюшмаси ташкил этилганлиги эълон қилинди. Унинг дастурида айтилганидек, уюшма монголларнинг кўп асрлик илми нуҳумига оид билмаларини қайта тиклаша, олмайли товулини, соғлом турмушини мустаҳкамлаша, одамларни турмуш қийинчиликлари баргараф этишда ёрдам беришга даъват этиладиган.

А. МИРОВ, Улан-Батор, июль. («Труд» газетасидан олинди).

8-оқ, 9-қизил. Ҳар бир ранг эса ўзига ҳок рамзий маънога эга. Ҳаммага таниш бир вазитини кузатишди. Ота-она фарзанд куттишмоқда. Ҳўш, у ўғил бўладими ёки қиз? Монгол мунажжимлари бу саволга мана бундай (табиийин, соддалаштириб) деб жавоб берадилар. Аявало, ота-онанинг ёшларини тўғрота қўлайтириш керак. Кейин уни учта бўлмок лозим. Ҳосил бўлган натижа «икки» қолдири билан «икки» қолдири бўлиб, ўғил туғилди. Атар қолдиқда «бир» қисса қиз кутавериш.

Кейинги вақтларда, деб таъкидлайди «Монголия я. тиликлари» рўзномаси, мамлакатда хилма-хил фол ушбулар ва гирокоскоплар борган сари қўшмалар. Уларни бироз шубҳа билан қарши олаша, бошқа одам тўла-тўқис ишонмоқда. Назаримизда, гап шундаки, бугунги кунда биз қарердан келаятганимизни, қайсига бораётганимизни ва бу йўлда нималарга эга бўлиб, нималардан маҳрум бўлганимизни яхшироқ аниқлаш учун орта назар ташламоқчимиз.

Яқинда Монголия мунажжимлари уюшмаси ташкил этилганлиги эълон қилинди. Унинг дастурида айтилганидек, уюшма монголларнинг кўп асрлик илми нуҳумига оид билмаларини қайта тиклаша, олмайли товулини, соғлом турмушини мустаҳкамлаша, одамларни турмуш қийинчиликлари баргараф этишда ёрдам беришга даъват этиладиган.

А. МИРОВ, Улан-Батор, июль. («Труд» газетасидан олинди).

● Бирлашган Миллатлар Ташкилоти котибати мутахассислари ахборотомга таъйинлашди. Унда хабар қилинишича, сейсмаэмо аҳолисининг со-

ҲИСОБЧИЛАР ЕНГ ШИМАРДИ

● Хитой аҳолиси ўсиб бормоқда ва кишлоқларда қанча фўқор яшайди! Бунини аниқлаш учун аҳолини рўйхатга олиш тадбири ўтказилди. Бу таъкис — туртинчи рўйхатга олиш бўлди.

7 миллион ҳисобчи ҳодим 10 кун мобайнида хитой одамларини айланиб қарди. Уш кунлар дунёга келган чақалоқлар ҳам рўйхатга киритилди. Айни кунларда маълумотлар жалмалан, тегишли ҳўлосапар чиқариляпти.

Суратда: Пекиндаги туғуруқхонада.

РЕЙТЕР — ТАСС суратлари.

● Ҳаммаини ижоди унда... У Лондон боғи бўйида кичик соат сўй қилди. Ёш улуғ илгилар уш ақш таъкишди. Қиролчи Елизавета иккинчи жаҳон уруши йиллари Лондон кўчаларига қорб аҳоли билан суҳбатлашган эди. Бугун эса уни туғилган кун билан муқорабод этишди. Елизавета 90 ёшга тулди.

Маълумки, Елизаветанинг турмуш ўртоғи герцог Йоркский 1936 йилда тахтга чиққан. Шунда Елизаветани қиролчи деб эълон қилишган. 16 йилдан сўнг тахт герцог қизига, Буюк Британиянинг ҳозирги қиролчиси Елизавета иккинчига ўтган.

ЗАМИНИМИЗ АҲОЛИСИ ҚАНЧА?

● Бирлашган Миллатлар Ташкилоти котибати мутахассислари ахборотомга таъйинлашди. Унда хабар қилинишича, сейсмаэмо аҳолисининг со-

ни шу йилнинг ўрталарида 5,3 миллиард кишига етган. XXI аср бошига келиб аҳоли 6,3 миллиардга, яна 25 йилдан сўнг эса 8,5 миллиардга етати.

САЙРУ САЁХАТ— КНИ ФЙДА

УНГА ОҚИЛОНА
ЁНДАШУВ, ЯНГИЧА
МУНОСАБАТДА
БЎЛИШ
ВАҚТИ КЕЛДИ

ларга, жумладан, Ипак йўлини ўрганишга катта аҳамият берилмоқда. Маёблар ажратишмоқда. Чет эллик фирмалар бизнинг тарихий бойликлариимизни ва маданий меросимизни ўрганиш жараёнида катта иқтисодий имкониятларга эришмоқда.

Тошкент давлат университети қошидаги Миллий тадиқотлар марказида Буюк Ипак йўлининг тарихий, иқтисодий, социал ва сиёсий аҳамияти бўйича катта амалий ишлар олиб боришмоқда. Тадиқотлар кенгаши тўқур бўлса, унинг илмий ва маданий аҳамияти шунчалик ошад, жаҳон цивилизациясига қўшган ҳиссасининг аҳамияти тобора ортади. Бинобарин ўрта Осиё халқлари тарихининг янги қирралари очилди.

Жумҳуриятнинг мутасадди ташкилотлари ва жамоатчилик Буюк Ипак йўлини илмий ўрганиш программасини ишлаб чиқиш чора-дари, унинг иқтисодий, социал ва маданий тараққиётида туган ўрни бебаҳодир. У катта миқдорда валюта ишлаш, Фаргона водийси ёшларини иш билан таъминлаш, ишлаб чиқариш соҳасини ривожлантириш имконини беради. Экологик зарар келтираётган заводлар фойдаланишга Ипак йўлидан тушадиган фойда бир неча баравар кўп бўлади.

Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда туризмнинг мазкур соҳасидан жумҳуриятга келадиган соф фойда 100 миллион долларни ташкил этади. Кейинчалик эса бу бир миллиард долларга етиши мумкин. Ипак йўли маршрутини қўшни Афғонистон, Хитой Халқ Республикаси (Синьцзян) ва Эрон

Г. ҲИДОЯТОВ, Тошкент Давлат университети қошидаги миллий тадиқот марказининг директори, профессор.

ТУҒИЛГАН КУНИДА...

● Ҳаммаини ижоди унда... У Лондон боғи бўйида кичик соат сўй қилди. Ёш улуғ илгилар уш ақш таъкишди. Қиролчи Елизавета иккинчи жаҳон уруши йиллари Лондон кўчаларига қорб аҳоли билан суҳбатлашган эди. Бугун эса уни туғилган кун билан муқорабод этишди. Елизавета 90 ёшга тулди.

Маълумки, Елизаветанинг турмуш ўртоғи герцог Йоркский 1936 йилда тахтга чиққан. Шунда Елизаветани қиролчи деб эълон қилишган. 16 йилдан сўнг тахт герцог қизига, Буюк Британиянинг ҳозирги қиролчиси Елизавета иккинчига ўтган.

● Бирлашган Миллатлар Ташкилоти котибати мутахассислари ахборотомга таъйинлашди. Унда хабар қилинишича, сейсмаэмо аҳолисининг со-

ни шу йилнинг ўрталарида 5,3 миллиард кишига етган. XXI аср бошига келиб аҳоли 6,3 миллиардга, яна 25 йилдан сўнг эса 8,5 миллиардга етати.

РЕЙТЕР — ТАСС суратлари.

● Ҳаммаини ижоди унда... У Лондон боғи бўйида кичик соат сўй қилди. Ёш улуғ илгилар уш ақш таъкишди. Қиролчи Елизавета иккинчи жаҳон уруши йиллари Лондон кўчаларига қорб аҳоли билан суҳбатлашган эди. Бугун эса уни туғилган кун билан муқорабод этишди. Елизавета 90 ёшга тулди.

Маълумки, Елизаветанинг турмуш ўртоғи герцог Йоркский 1936 йилда тахтга чиққан. Шунда Елизаветани қиролчи деб эълон қилишган. 16 йилдан сўнг тахт герцог қизига, Буюк Британиянинг ҳозирги қиролчиси Елизавета иккинчига ўтган.

Қайта қуриш чорраҳаларида

ДЕПУТАТГА КИМ ЁРДАМ БЕРАДИ?

Ижтимоий турмушнинг турли жабҳаларида биз депутатларга таянаемиз, ишонамиз. Уларга ишонч қатта. Ҳар бирининг зиммасида юрт ташвиши, қайғуси. Лекин депутатнинг ўзи ёрдамга муҳтож бўлиб қолса? Ҳа, майли, қишлоқ, ноҳия, бориғи, вилоят Совети депутати ҳуқуқий шароитда ҳам шундай ҳолга дуч келиши мумкин.

— Коллективимиз кўп йиллардан буён чорвачиллик бўйича вилоятимизда энг олдинги ўринларда борарди, — деб ёзди «Совет Ўзбекистони»нинг Хоразмдаги муҳбирлик пунктига Шовот ноҳияси «Коммунизм» жамоа ҳўжалиги ферма мудири, Ўзбекистон ССР халқ депутати Янгийов Маткаримов. — Лекин правление раиси алмашгандан кейин чорвага муносабат салбий томонга ўзгариб. Фермадаги коллектив ижарага ўтишга қарор қилди. Афсуски, бу қароримиз правление томонидан қўллаб-қувватланмай келаётган.

деб ўйлайлик. Бироқ Ўзбекистон ССР халқ депутатининг бундай мушкулликка дуч келишига, асосан, не қиларини билмай туришга ҳеч бир ишончнинг келмайди. Бироқ ҳаётда шундай ҳоллар ҳам рўй бериши мумкин экан.

Хўш, келиб қаравердик: ижарага ўтишни йил бошида амалга ошириш лозим эди, энди кеч бўлди. Ҳа, мажлис ўтаётган пайтда апрель ойининг бешинчи кунини (шу ўринда чорвадорлар правлениега февраль ойида мурожаат қилганликларини эслашди) эди. Ер, техника бригадалар ўртасида тақсимлаб чиқилган. Шу боис, уларни қайтариб олишнинг иложи бўлмади, дейишди сўзга чиққанлар. Эҳтилом шундайди. Лекин бу сабабга кишининг ишончсизлиги келмади. Бунинг мажлис қарори ҳам тасдиқлаб турибди. Унда шундай дейилган: кол-

хоз сут-товар фермасининг ижарага ўтиши учун унга кетадиган харажатларни ҳисоб-китоб қилиш ишлари бош иқтисодида ва бухгалтерия зиммасига юклатилсин.

Бунинг қандай тушуниш керак? Юзакни ендашилса, правление чорвадорларни қўллаб-қувватлагандай туюлади. Аслида-чи?

— Бу бир ўйин эди, — дейди Я. Маткаримов. Вақтини яна чўзиш учун атайин шундай қилинди.

Кейинги воқеалар депутатнинг фикрлари ҳақиқатини кўрсатади. Ижарага ўтиш бўйича ҳисоб-китоб ишлари аллақачон тайёр бўлган. Афсуски у чанг босиб ётибди. Бу масалада ёрдам бериш учун ноҳия раҳбарлари кўп аралашди. Барбиров натижаси бўлмади.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг
ТОШКЕНТ АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАРИ ИНСТИТУТИ
1990 йилга
ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда
қуйидаги ихтисослар бўйича
АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Қаттиқ жисм физикаси; машинасозликда материалшунослик; иссиқлик двигателлари; йўл ва қурилиш машиналари; автомобиль транспортдан фойдаланиш; қурилиш конструкциялари; бинолар ва ишоотлар; сув таъминоти, канализация, сув ресурсларини муҳофазалашнинг қурилиш усуллари; автомобиль йўллари ва аэродромлар қурилиши; кўприклар ва транспорт тунеллари; гидравлика ва муҳандислик гидрологияси; ер ости қурилиши; халқ ҳўжалиги ва унинг тармоқларини бошқариш иқтисоди, уни планлаштириш ва ташкил қилиш.

Аспирантурага кирувчилар махсус фан, фалсафа ва чет тилларнинг бирдан олий ўқув юртилари учун белгиланган амалдаги дастур ҳажмида кириш имтиҳонларини топирадилар.

АСПИРАНТУРАГА ҲУҶЖАТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШ ИККИ ДАВРАДА ЎТҚИЗАЛДИ.

Ҳужжатлар 30 сентябргача қабул қилинади, кириш имтиҳонлари 10 октябрдан 10 ноябргача ўтказилади. Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 20-уй, аспирантура бўлими, 1-хона.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлигининг
Ўрта Осий темир йўли қурилиш трестига
базасига қарашли

15-ХУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1990-1991 йил учун

ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИТИМЛАР УЧУН

Қурилиш машиналарининг ремонт қилиш технологияси бўйича слесарлар, монтажчи, ишт тевувчилар, бўёвчи-сувоқчилар, дурадгор, дурадгор-мелбелчилар, автоматика ва телемеханика қурилмалари билан ишловчи бўйича монтерлар, электр пайвандчилар, электр ва газ пайвандчиси ва плита ўрнатувчилар.

Бир йиллик гуруҳларга 11-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган битимлар қуйидаги мутахассислар бўйича қабул қилинади:

электр пайвандчи, электр ва газ пайвандчи, дурадгор, дурадгор-мелбелчилар, қурилиш бўёвчиси, ишт тевуви ва пардозловчилар. 30 сўм стипендия тўланади. Совет Армиясининг 1990 йил май ойида туғатганларга 75 сўм стипендия берилади.

ҚИЗЛАР УЧУН

«Давлат жағмарма кассаларида ишловчи кассир-контролёр» на фақат йўлларна билан келтирилганга ойига 70 сўм стипендия тўланади.

Бичувчи-тикувчилик, фақат шаҳарда пропискиси бўлган қизлар қабул қилинади ва ойига 30 сўм стипендия тўланади.

Ишлаб-чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчиларга иш ҳақининг 50 фоизи тўланади.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Ўқиб ўзбек ва рус тилларида олиб борилади. Билим юртини аъло баҳоларга тамомланган олий ва ўрта махсус билим юртиларига имтиёзли шартлар билан қабул қилинади.

Билим юртини битирган ўқувчиларга Ўрта Осий темир йўли қурилиш бошқармалари трестига йўллаб берилади.

Билим юртида ётоқхона мавжуд. Ҳўжўриятимиз вилоятлардан келганларга жой билан таъминланади.

Шунингдек билим юртида бадий ҳаваскорлик, техника ижоди, спорт секциялари ишлаб турибди. Билим юрти кассалар ва умумтаълим фанлари бўйича ўқув базасига эга.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топирадилар: директор номига ариза, тутилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки аттестат, медицина справкиси, турар жойдан справка, 6 донга фотосурат (3х4 см).

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Ҳамза райони, Сломин кўчаси, 113-уй. 26, 61, 23, 154-автобусларнинг «Изот»; 3, 23-трамвайларнинг «Котельная» бекатлари. Телефонлар: 96-17-61, 96-43-41.

1990 йил 4-8 сентябрь

кунлари

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

МАТЛУБОТЧИЛАР

УНИДА

1991 йил учун ёғоч-қурилиш материаллари ва иш

чиқаришларини сотиш ва харид қилиш бўйича

ҚУШИМЧА

ЖУМҲУРИЯТ

УЛГҲРИЯТ ЯРМАРКАСИ

ЎТҚИЗАЛДИ

Жумҳуриятнинг саноат

корхоналари 3 сентябрь кун

ида ўзларининг 1991 йил учун

белгиланган ишлаб чиқариш

дастур билан армаркага

етиб келишлари керак.

«ЎЗЛЕСТРОИТОРТ»

жумҳурият улгҲрият-чакана

савдо бирилмаси.

ХАМЗА НОМИДАГИ

САНЪАТШУНОСЛИК

ИНСТИТУТИ

ишлаб чиқаришдан ажрал-

ган ва ажралмаган ҳолда

қуйидаги ихтисослар бўйича

ўқиб ўқиб

АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

театр санъати, мусиқа

санъати, кино санъати ва

телевидение, тасвирли санъат,

манзарали амалий санъат,

маданий назарисини,

санъат ижтимоийети, метьор-

чилик назарисини ва тарихи.

Ҳужжатлар 1 октябрда

қуйидаги манзилда қабул қи-

линади: 700029, Тошкент

шаҳри, Намойишлар хиббо-

ни, 2-уй. Телефон: 39-46-77.

Ўзбекистон давлат меҳнат

қўмитасининг ёшларни касб-га йўллаш маслаҳатхонаси

ва касб танлаш хонаси

ЎЗБЕКISTON

ЖУМҲУРИЯТИНИНГ

КАСБГА ЙЎЛЛАШ

МАРКАЗИГА

АЙЛАНТИРИЛДИ.

Касб танлаш хонасининг

ҳамма мажбуриятлари ўз

кучида қолди.

Бизнинг манзил: Тошкент

шаҳри, Анҳор бўйи кўчаси,

8-уй.

Телефонлар: 41-82-89, 41-

22-12, 41-82-48.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИ-

ДА — 25, 26/VIИ да «Пенин-90»

Чи-Гун Хитой цирки томола-

лари (томошалар соат 16.00 ва

19.30 да бошланади).

ТЕАТР

НАВОИЯ НОМИДАГИ ЎЗБЕК

ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕ-

АТРИДА 25/VIИ да Пётр Бир-

риничи, 28/VIИ да Балет оқшом-

и, 28/VIИ да Фауст.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЕШ ГВАР-

ДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА —

25/VIИ да Лама кув (премь-

ера), 28/VIИ да Фармонбин

аразлади, 28/VIИ да Сўнаётган

юлдузлар.

Ўзбекистон ССР Телевиде-

ние ва радиотелитириш давлат

комитетининг жумҳурият ра-

диоси жамоаси директор С. Ҳ

суловага турмуш ўртоғи

Санджонил Санджонимович

РАСУЛОВНИНГ

вафот этганини муносабати

билан чуқур таъзия изҳор

қилади.

Жумҳурият телевидениеси ва

радиоси давлат комитети жа-

моаси телевидение бўлими му-

дир С. Хидоятгоға отаси

Собир

ХИДОЯТОВНИНГ

вафот этганини муносабати

билан чуқур таъзия изҳор

қилади.

«Ўзгазловчи» институти

жамоаси институт бош муҳан-

диси А. Ваниловга отаси

Абдурахмон

ВАКИЛОВНИНГ

вафот этганини муносабати

билан чуқур таъзия изҳор

қилади.

БЎШ КОНЛАР— ОМБОРХОНА

● Қўриқ Жиззах вилояти ҳўжаликларида озиқ-овқат неъматларини сақлаш муаммога айланган.

Олимлар, геологлар ва кон ишлари мутахассисларининг қишлоқ ҳўжалик маҳсулотларини сақлашда эски шахталардан фойдаланиш бора-сидиган изланиши ижобий самара бериши мумкин. Маълум бўлишича, вилоятда бўшаб қолган Қўйтош, Маржонбўлоқ конларини озиқ-

овқат маҳсулотлари сақлайдиган омборхоналарга айлантириш мумкин экан. Бу янгиликни қўришдан икки-уч баробар арзон бўлиши ҳисоблаб чиқилди. Электр қуввати, турли жижозлар тежалади. Ўнг муҳими, ер остида қилинган муътадил харажат сақланар экан. Бундай шароитда мева, сабзавот ва полза неъматлари одатдаги омборхонага қўшаб яхши ва дуркун асрала-ди.

КЎЧМА ШИФОХОНА

● Жиззах чўл қурилиш қурилиш-монтаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг Форш, Бахмал, Зомин ноҳияларидаги бўйимларида саёёр тиш даволаш амбулаториялари хизмат кўрсатмоқда.

Яқинда Бахмал районидаги «Рассвет» давлат хў-

жалигида очилган гилдирак-ли шифохонада ҳам тиш доктори, техник ва ҳамшира фаолият кўрсата бошлади. Чорвадорлар, ўрмончилар узоғини қўри қилишда шифохоналар фойдали бўлмоқда.

Б. САТТОРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мух-бири.

ОЛОВРАНГ ДУХОБА

● Халқимиз талаб ва эҳтиёжини ҳисобга олиб. Қорақалпоғистон АССР Маҳаллий саноат вазирлигига қарашли фабрикаларда, комбинатларда янги цехлар ташкил қилинмоқда.

Нукус шаҳрида қораўтов ва кизгис босиш комбинатида ташкил қилинган

духоба цехи яхши самара бермоқда. Цехда 8 та ускуна бўлиб, йилга 55 минг погон метр духоба тўқилиб, шартнома асосида савдо ташкилотларига юборилмоқда. Цех коллективи ойлик ва квартал планларини 110—115 фоиздан ошириб адо этмоқда.

ЧЎҒДЕК ГИЛАМЛАР

● Гилам уйиниқ беа-ги. Ҳар бир хонадон соҳиб ўз уйига полос, гилам тўшати келади.

Тўртқул, Беруний, Эллиққала, Амударё районлари саноат комбинатларида гилам тўқиш цехлари ташкил қилинди. Ҳар бир

цехда 8—10 тадан станок бўлиб, унинг ҳар бирида 4 мохир тўқувчи меҳнат қилмоқда. Дастлабки маҳсулотлар савдо тармоқларига етказиб берилади.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мух-бири.

АРАФА

Янги ўқув йилининг бошлан-шига ҳам саноқли кунлар қолди. Жумҳуриятимизнинг барча вилоятларида халқ таълими мутасаддилари Саводхонлик йилини пухта тарадуд билан кўти олишяётир.

Қашқадарё вилоятининг Ўл-ьянов ноҳияси ҳўудидида Ю. А. Гагарин номида мактаб жамоаси бу ўқув йилини янги замонавий бинода бошлаш имкониятига эга бўлди. 624 ўринга мўлжалланган билим даргоҳини Ўзбекистон ССР халқ депутати Мукамил Мирқоқов буюртмаси асосида «Пром-жилстрой»нинг 15-трест қўл-ма мотканзақиялашган колонна-си қурувчилари бунёд этди-лар. Бир неча синфхоналари компьютерлашрилди.

Суратда: 1. Жумҳурият халқ депутати М. Мирқоқов (ўнгдан иккинчи), мактаб директори Қ. Рустамов, қишлоқ Советининг раиси Р. Тирнашев ва қурувчилар етакчиси А. Аллонов компьютерлашган синфхона-сида. 2. Янги бинонинг умумий кўриниши.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат-лар (ЎзТАГ).

жонов қақиртирмаса ҳам со-дучи ўз ташаббуси билан келганидан кайфияти кўтарилиди. — Вазорлар роса ав-жига чиққини ўзим. Бир қарич ёғоч бўлсам, ўн метрлиг бўлсам, ушлаган-ушлаганини бўлиб кетдим? Харидорлар нархнинг фар-

ҚОЛИПГА СИГМАГАН ИШЛАР

рон ташкилотда ишни қўйил-латиб қўймаган. Яхшики, бахтига Мадминжон акиси кайлар бор экан, қанотга олиб, қорғозга ўралган қант-лек авайлаб келишляпти. Ҳа-то 2 йил олдин харидорлар ҳақида хийнат қилиб қўлга тушганди ҳам «Бир ала-шқаб, билмай қопти, асли ўн бузоқнинг ҳақи бор дея, синир сутини ичмайдиган ха-лол-пок йиғит», деган йўқ жойдаги фазилатларини елим-лаб ёпиштириб асраб қолш-ган. Отасида балли-е, ҳеч қачон бошидан нари кетиш-масин Мадминжон синга-ри пушти-паноҳлари.

Уша кунги яқкама-яқка суҳбатдан сўн орадан кўп ўтмади. Яна худди ўша ма-ҳалда, иш кунини охирайла-тида Захарьян мухир эштин-ни қўқди. Мудир билан со-дучи худди бир неча ой кў-ришмаган қадронлардек кў-юқ суҳбатдилар.

— Ишлар қалай, Влади-мир Семёнович? — М. Али-

қига ҳам боришмаляпти, ше-килли!

Уша кунги учрашувда му-дир ва содучи ўртасидаги савол-жавоблар маъносиз қа-ёғча бурилган, мазмундан нималар англашляпти. му-дир нега хурсанд бўляпти-ю, содучи нима учун илжай-ган, бу сўрловларга жавоб қайтаришдан оқизмиз. Қо-лаверса, ҳақиқатда шу тах-лир учрашув ва суҳбатлар юз берганлигига ҳам қафо-лат бера олмайдим. Лекин Поп районидаги Умрзоков номида матлубот жамятияга қарашли Мадминжон Али-жонов мухирлик қилаётган 1-қурилиш материаллари ма-газинида қолипта сигмайди-ган ишлар ўз бераётганлиги рости. Шу хўсусда шикоят-лар қўйлаб қолди ва бу бе-жиз эмаслиги тасдиқляпти.

Тегишли назорат органла-ри вакиллари иштирокида ма-зкур районнинг Маданият қишлоғида яшовчи Йўлдо